

Regionrådet i Barentsregionen
FINNUT
v/Kristin Höiby
p.b. 347
9800 VADSÖ
NORGE

Helsesamarbeid i Den euro-arktiske region

Via länsstyrelsen i Norrbottens län har Norrbottens läns landsting ombetts att lämna en redogörelse för

- existerande hälsosamarbete i regionen
- vad ett framtida samarbete bör bestå av
- hur detta skall organiseras på ett ändamålsenligt sätt.

Som svar på begäran får landstinget överlämna bifogade promemoria.

Med vänlig hälsning

Norrbottens läns landstings kansli

Olle Orava

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Existerande hälsosamarbete i Barentsregionen

Förekommande samarbete på hälso- och sjukvårdsområdet över riksränserna sker på initiativ från våra lokala sjukhusförvaltningar. Ett undantag är samarbetet mellan Övertorneå vårdcentral och Ylitornio som tillkom i början av 1970-talet efter överenskommelse slutet mellan sjukvårdsministerierna i de båda länderna. Detta samarbete omfattar också en större volym patienter.

Gällivare sjukvårdsdistrikt har sedan 1986 ett samarbete över riksgåräns mellan Pajala vårdcentral och vårdcentralerna i Kolari och Muonio i Finland. Samarbetet omfattar akuta läkarbesök och ambulanstransporter. Akut sjuka patienter har möjlighet att besöka närmas-te vårdcentral eller läkarmottagning. Vid behov av ambulans har vårdcentralernas ambulanser i Muonio och Kolari möjlighet att vid läkarremiss transportera akut sjuka patienter till Pajala vårdcentral eller till sjukhusen i Gällivare och Boden.

Samarbetet bygger på ett avtal som upprättats mellan direktionen för Gällivare sjukvårdsdistrikt och kommunerna i Kolari, Muonio och Enontekiö. Samarbetet administreras av chefsöverläkaren vid Pajala vårdcentral i samarbete med vårdcentralscheferna i Kolari och Muonio.

Erfarenheterna av samarbetet är mycket goda. Det kan dock noteras att patientströmmarna går nästan helt i en riktning, nämligen från norra delen av Pajala kommun till vårdcentralen i Muonio. Här spelar avståndet en stor roll eftersom Muonio vårdcentral ligger endast några km från Muodoslompolo och närliggande byar. Ett fåtal finska patienter besöker Pajala vårdcentral. Likaså är antalet svenska patienter vid Kolari vårdcentral litet.

Inom Kiruna sjukvårdsdistrikt finns inget formaliserat samarbete med de nordiska grannarna. Dock sker regelmässigt besök av svenska patienter vid de finska vårdcentralerna i gränskommunerna i norr. Räkningarna för dessa besök sänds över till Kiruna sjukvårdsdistrikt.

Joursamarbete mellan Övertorneå vårdcentral i Sverige och Ylitornio vårdcentral i Finland har pågått sedan 1977. Samarbetet gäller helg-jourerna (fredag 17.00 till måndag 08.00). Varannan helg är juren förlagd till Övertorneå vårdcentral och varannan helg till Ylitornio vårdcentral. När den svenska vårdcentralen har jour kommer såväl svenska som finska patienter till Övertorneå vårdcentral och vice versa.

Joursamarbetet gäller även slutet vård, d v s finska patienter kan läggas in vid akutavdelningen vid Övertorneå vårdcentral under

Hälsosamarb

N O R R B O T T E N S L Ä N S L A N D S T I N G

LANDSTINGETS KANSLI, 951 89 LULEÅ • BESÖKSADRESS: ROBERTSVIKSGATAN 7 (LANDSTINGSHUSET)
TELEFON: VX 0920-780 00 • TELEFAX: 0920-147 26 • POSTGIRO: 12 69 00-0 • BANKGIRO: 752-4457

helgen för observation och behandling för att sedan överföras till Ylitornio första vardagen efter helgen. Motsvarande gäller svenska patienter i Finland. Om patienterna måste remitteras till sjukhus för vård ställs remissen till patientens hemlands sjukhus.

Till grund för samarbetet ligger ett avtal mellan Norrbottens läns landsting och Ylitornio kommun, men det administreras helt lokalt. Varje år samlas från respektive land vårdcentralschefer och -föreståndare, föreståndare för Försäkringskassa, föreståndare för apoteket samt någon från ambulansverksamheten. Då diskuteras föregående års journalsamarbete och man löser eventuella problem som uppstått.

Dessutom görs journalschema för kommande år. Av patientenkäter på både finska och svenska sidan har framkommit att patienterna till mycket hög procent varit mycket nöjda eller nöjda med den behandling man fått i grannlandet.

Vad ett framtida samarbete kan bestå av

Inom Kiruna sjukvårdsdistrikt finns önskemål om att kunna transportera skadade från fjällområdena i väster till sjukhuset i Narvik. Detta kan för närvarande ej ske utan alla skadade, inklusive norrmän, måste transporteras till Kiruna.

Tandvårdsförvaltningen har intresse av samarbete i Tornedalen. Hindren för ett vårdssamarbete är den skillnad i ersättning för tandvård som finns mellan Finland och Sverige.

Planer på utökat samarbete mellan Övertorneå och Ylitornio vårdcentraler finns för vissa undersökningar och behandlingar. Finska patienter kan bli föremål för gastroscopi samt ljusbehandling vid t ex psoriasis vid Övertorneå vårdcentral. På motsvarande sätt kan svenska patienter undersökas och behandlas inom områden där Ylitornio har särskild kompetens eller utrustning.

Andra sektorer som kan utvecklas vidare är ett samarbete med utbildnings- och forskningsverksamheten vid universitet i Tromsø inom området telemedicin, inkl teleradiologi. Ett sådant samarbete kan avse såväl teknikutveckling som direkt vårdssamarbete vid konsultationer och fortbildningsverksamhet.

Inom akutsjukvården skulle samverkan, förutom vid vägbundna ambulanstransporter, även kunna avse samverkan vid räddnings- och sjuktransporter med helikopter där verksamheten främst i Norge är väl utvecklad.

Ytterligare ett möjligt samverkansområde inom hälso- och sjukvården skulle kunna vara vid upphandling av dyr medicinsk utrustning samt kvalificerat underhåll av komplicerad utrustning inom vårdsektorn.

Även inom vårdutbildningsområdet bör förutsättningar finnas för ett samarbete och samverkan som kan avse såväl grund- som fortbildning. Från vårdhögskolans sida förekommer redan viss kontaktverksamhet inom regionen.

Hur skall detta organiseras ?

Som framgått av svaret på den första frågan har initiativet till existerande samarbete tagits på många olika nivåer och lösningarna är också ganska olika. Ett mera formaliserat och systematiserat samarbete och samverkan förutsätter att det är landstinget som fastställer riktlinjer och tar det övergripande ansvaret för att samordna och utveckla samverkan inom sitt ansvarsområde i direkt kontakt med motsvarande organ/myndigheter i de övriga berörda länderna.

Om denna samverkan skall kanaliseras via regionrådet i den euro-arktiske barentsregionen måste därför landstinget roll visavi regionrådet klarläggas. Först när denna grundläggande fråga lösts är det möjligt att skissera organisation och former för en utveckling av samverkan inom regionen.